

Ölkəmizin iqtisadi inkişafı siyasi müstəqilliyinin qarantıdır

Sahibkarlığın inkişafı üçün qətiyyətli siyasi iradə, mükəmməl hüquqi baza və vergi-maliyyə güzəştləri mövcuddur

Məhz bunun nəticəsidir ki, son 12 ildə vergi daxilolmalarında özəl bölmənin çəkisi 70 faizi ötüb

Sahibkarlığın inkişafı Azərbaycan dövlətinin iqtisadi siyasətinin prioritet istiqamətini təşkil edir. Xüsusən, sahibkarlığın inkişafının təşviq edilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu təsis edilib. Son illərdə dövlət başçısının elan etdiyi "Ölkəmizin inkişafı sahibkarlığın inkişafından asılıdır" strateji xəttinə uyğun olaraq respublikamızda çoxsaylı sahibkarlar ordusunun formalaşması məmnunluq doğurur.

Məhz bunun nəticəsidir ki, son 12 ildə vergi daxilolmalarında özəl bölmənin çəkisi 70 faizi ötüb. Ölkəmdə sahibkarlıq subyektlərinin sayı 2004-cü ilə müqayisədə 2,5 dəfə artaraq 386 minə çatıb. 2014-2015-ci illərdə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə 6 mindən çox sahibkara 50 faizi qaytarılmış vəsait hesabına olmaqla 295 milyon manat güzəştli kredit verilib və 12500-dən çox yeni iş yerinin açılması imkanı yaradılıb. Təxminən 70 faizi regionlara yönəldilmiş bu güzəştli kreditlər hesabına ötən il 39 iri istehsal, emal və infrastruktur müəssisəsi istifadəyə verilib. Cari ildə isə daha 81 müəssisənin istifadəyə veriləcəyi gözlənilir. Sahibkarlığın inkişafına maliyyə dəstəyinin daha da gücləndirilməsi siyasəti 2015-ci ildə də davam etdirilib. Bu məqsədlə cari ilin birinci yarısında Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə minlərlə sahibkara 100 milyon manat həcmində güzəştli kreditlər verilib. Ümumiyyətlə, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu fəaliyyətə başlayandan bəri qurumun xətti ilə sahibkarlara 2 milyard manatadək yardım göstərilib və sahibkarlıq subyektlərində 130 mindən çox yeni iş yerinin yaradılması təmin edilib.

Qeyd edək ki, ölkəmdə sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətinin təşviq edilməsi, onların fəaliyyətinə qanunsuz müdaxilə hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi və şəffaflığın təmin olunması beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən də yüksək qiymətləndirilib. Qeydiyyat prosesinin asanlaşdırılması, vergi qanunvericiliyinin sadələşdirilməsi, investisiya mühitinin sağlamlaşdırılması nəticəsində Azərbaycan Dünya Bankı Qrupu tərəfindən açıqlanmış "Doing Business - 2015" reyting hesabatında 189 ölkə arasında 8 pillə irəliləyərək 80-ci yerdə qərarlaşıb ki, bu da kifayət qədər yaxşı göstəricidir.

Sahibkarlığın inkişafına digər ən böyük dövlət köməyi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında "Aqrolizinq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılmasıdır. Bu qurumun yaranması ilə regionlarda fermerlərin texnika və digər kənd təsərrüfatı nəqliyyatı ilə təminatı işləri sürətlənmişdir. Ötən ilki mə-

lumatlara görə, artıq "Aqrolizinq" ASC-nin rayonlarda fəaliyyət göstərən filialları fermerlərə əkin və biçin işində lazım olan texniki dəstəyi tam olaraq verir.

Eyni zamanda, sahibkarlığın inkişafına mane olan bütün bürokratik əngəllərin aradan qaldırılması üçün hər il islahatlar aparılır və müasir sistem formalaşdırılır. Xüsusən Prezident İlham Əliyevin "Sahibkarlıq fəaliyyətinin "Bir pəncərə" prinsipi üzrə təşkilinin təmin edilməsi Tədbirləri haqqında" Sərəncamı 2008-ci ilin yanvar ayının 1-dən qüvvədədir. Bu prinsip səmərəli şəkildə həyata keçirilir. Belə ki bu prinsipin tətbiqindən sonra yeni sahibkarlıq subyektlərinin maneəsiz və vaxt itkisi olmadan yaranmasına şərait yaradılır. Burada vergi və gömrük ödənişlərinin, o cümlədən digər hüquqi-normativ aktların reallaşması üçün ən müasir şərait mövcuddur.

Digər xüsusi bir məqamı da vurğulamaq lazımdır ki, hüquq-mühafizə orqanlarının sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaları qadağan ediləndir. Bu gün yalnız həmin subyektlərdə vergi orqanlarının illik yoxlamaları həyata keçirilə bilər. Həmçinin bir neçə il əvvəl yaradılan "ASAN" xidmətin sahibkarlıq subyektlərinin problemlərini həyata keçirməyə imkan verən xidmətləri var. Məhz bu müsbət tendensiya-ların yaranmasının nəticəsidir ki, 2015-ci ildə Azərbaycanda hüquqi şəxslərin (sahibkarların) sayı 5 faiz artmışdır. Bu il yüz-lərlə yeni sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs qeydiyyatına alınmışdır. Təbii ki, yeni fəaliyyətə başlamış sahibkarlıq subyektləri iqtisadiyyatın bütün sahələrini əhatə edir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən hər il hər hektara görə 40 manat əvəzsiz dövlət yardımı ayrılır ki, bu da fermerlərin əkin və biçin zamanı texnikanın sərf etdiyi yanacaq və digər xərcləri kompensasiya edir. Sahibkarlığın bir subyekti olan fermerlərə dövlətin qayğısı yalnız onlara ayrılan subsidiyalar və kreditlərlə məhdudlaşmır. Eyni zamanda, verilən subsidiyalara görə ilk 5 il ərzində onlardan ödəniş tələb edilmir. Xüsusən kənd təsərrüfatında vergilərin sayı minimuma endirilmişdir. Ən diqqətçəkici məqam isə odur ki, yeni sahibkarlıq subyektlərinin yaranması işsizlik problemini xeyli dərəcədə azaldıb. Son on iki ildə ölkədə yaradılan iş yerlərinin sayı artıq 1 milyon 400 minə çatıb.

Məhz qeyri-neft sektorunun timsalında sahibkarlığın inkişafının nəticəsidir ki, ötən il dünyada hökm sürən neft böhranı bir çox ölkələrdə sosial problemləri kəskinləşdirirdiyi halda, bu tendensiya Azərbaycandan yan keçdi. Həmin dövrdə bir çox Avropa ölkələrində neinki maaşlar və pensiyalar artdı, əksinə azalma baş verdi. Ölkəmiz belə halların müşahidə olunmadığı bir neçə dövlətdən biri kimi adını tarixə yazdırdı. Ən başlıcası isə qlobal böhrana

baxmayaraq ölkəmdə sosial layihələr və iqtisadi islahatların icrası zəifləmədi, hətta əvvəlki sürətlə davam etdirildi.

Hələ iki il əvvəl xarici sahibkarların qeydiyyatına alınmasındakı artıma və investisiya mühitinin yaradılmasına görə Dünya İqtisadi Forumunun hesabatında Azərbaycan 133 ölkə arasında 51-ci, MDB ölkələri arasında isə 1-ci yer tutmuşdur. Aparılan uğurlu iqtisadi siyasətin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan iqtisadiyyatı Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatının dördüncünü təşkil edir. 2003-cü ildən bəri ümumi daxili məhsul üç dəfə, qeyri-neft sektorunda isə ümumi daxili məhsulu isə 2,5 dəfə artmışdır. Son 10 ildə Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları 28,8 dəfə artaraq 50 milyard dolları ötmüşdür. İşsizlik isə 5 faizə qədər azalmışdır. 2003-2015-ci illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatına yönəldilən 180 milyard dollar investisiyadan 75,7 milyard dollarını daxili investisiyalar təşkil etmiş və xarici ticarət dövriyyəsi 6,4 dəfə artmışdır. Dünyanın ən nüfuzlu "Standard & Poor's", "Fitch" və "Moody's" beynəlxalq agentliklərinin Cənubi Qafqazda investisiya reytinginə layiq görülen ilk ölkə də məhz Azərbaycandır. "Qlobal Rəqabətlik Hesabatı"nda ölkəmiz 144 ölkə arasında 46-cı, MDB məkanında isə ardıcıl olaraq dörd ildir ki, birinci yerdədir. Beynəlxalq nüfuzu durmadan yüksələn Azərbaycan "Yüksək insan inkişafı" və "Yuxarı orta gəlirli" ölkələr qrupuna daxildir.

Sənayeleşmə siyasəti başlıca prioritetlərdən olan ölkəmdə 2003-cü ildən bəri sənaye istehsalı 2,9 dəfə artmış və kompleks tədbirlər hesabına yaxın illərdə bu artımın daha da yüksələcəyi gözlənilir. Ölkədə həyata keçirilən infrastruktur layihələri də kifayət qədər çoxdur. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinə və bu sahənin inkişafına görə artıq ölkəmiz öncül yerlərdədir. 2013-cü ildə Azərbaycanın ilk telekommunikasiya peyki orbitə çıxarılmışdır. Hazırda aqrar sektorun inkişafı diqqət mərkəzindədir. 2003-2015-ci illərdə aqrar sektor 2 dəfə, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı isə 3,4 dəfə artmışdır. Ötən müddətdə verilən kreditlərin məbləği 20,3 dəfə artmışdır. Səvindirici haldır ki, məhz bu artım qeyri-neft sektorunun hesabına əldə ediləndir. Əgər əvvəllər ölkəmizin iqtisadi inkişafını təhlil edənlər bəzi hallarda bu inkişafı neft-qaz amili ilə bağlayırdılsa, artıq bu bir faktdır ki, uğurlar müasir iqtisadi islahatlar nəticəsində təmin edilmişdir və ölkə iqtisadiyyatının neft-qaz amilindən asılılığı azalmaqla sahibkarlığın inkişafı sürətlənir. İndi Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, öz daxili imkanlarına söykənir, iqtisadi və siyasi inkişafını özü təmin edir.